

A black and white photograph of a balance scale. A hand from the left points towards the scale. The scale is tilted, with the right pan being higher than the left. The left pan contains a single weight, while the right pan contains several weights. The background is white.

Vertaamalla viisaammaksi

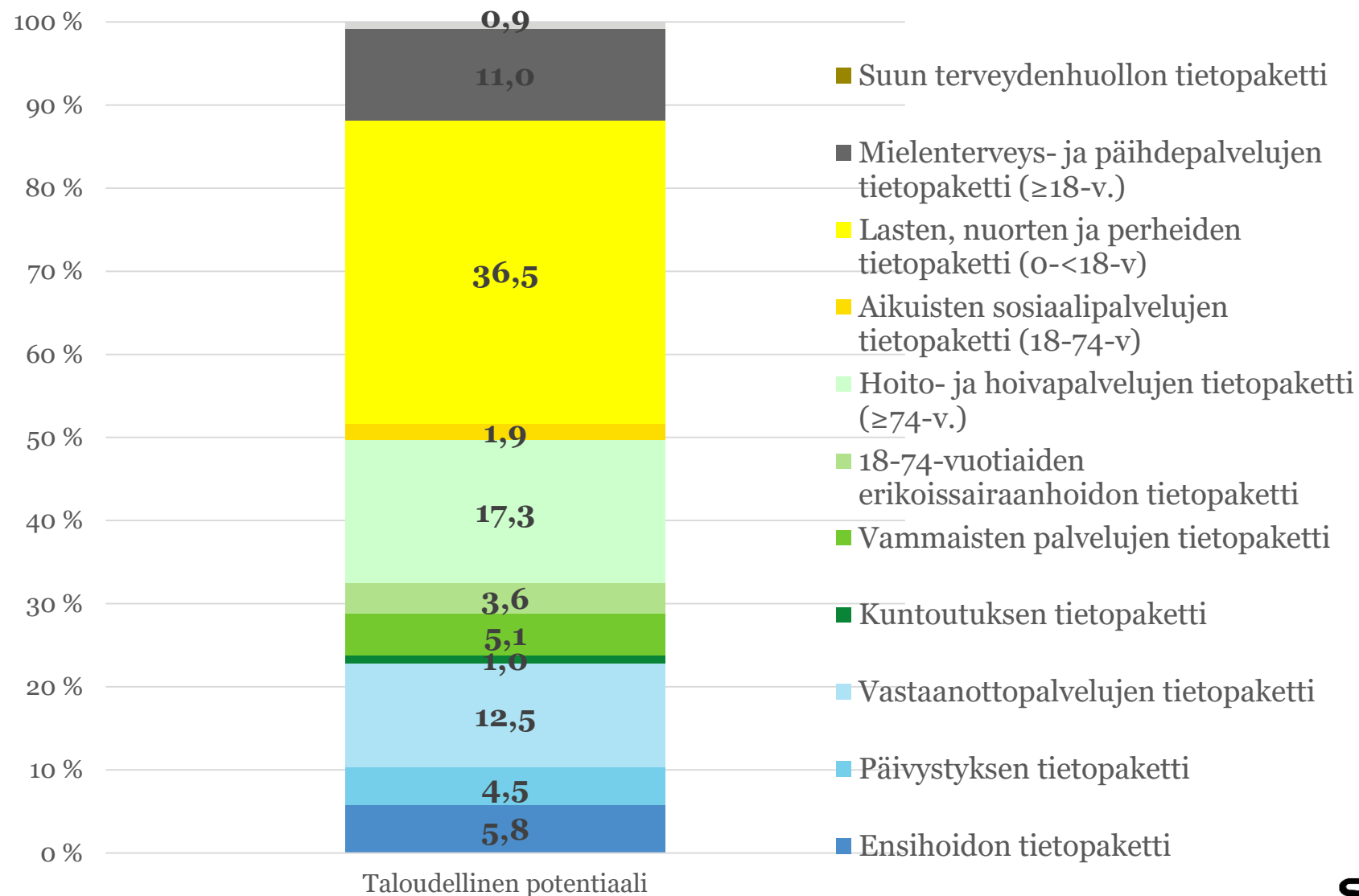
─Vertailukelpoista tietoa sote-tietopakettiraportoinnilla maakunnista

Lea Konttinen ja Eero Vaissi, Sitra
24.1.2018 Säätytalo

Tietopaketeilla johtamisen
taloudellinen potentiaali sote-
palveluissa vertailussa mukana
olevilla alueilla on **3,3 %**

Taloudellinen potentiaali tietopaketeittain (64 milj. euroa)

Tietopakettikohtaisesti taloudellinen potentiaali vertailualueilla on n. 64 milj. €

- Asukaskohtainen taloudellinen potentiaali arvioinnissa mukana olleilla alueilla keskimäärin 114 euroa per asukas, mikä vastaa 3,3 % alueiden kokonaisbruttokustannuksista
- Potentiaalien vaihteluväli vuoden 2016 bruttokustannuksiin suhteutettuna 2,9 -4,3 %
- Eri mallien antamien potentiaalien arvo 64 milj. €
- Arvioinnissa oletettu keskimääräistä kalliimmalla palvelut tuotettavien alueiden pääsevän keskimääräiselle tasolle
- Tietopaketit ikävakioitu, jolloin alueiden erilaiset väestörakenteet on huomioitu

Tietopakettien kehittäminen

Testauksessa

Maakuntia: 8

Kuntia: 134 (43 %)

Väestöä: 2,2 milj. (40 %)

Sote-kustannuksia: 7,4 mrd (43 %)

Arvioinnissa

Maakuntia: 4

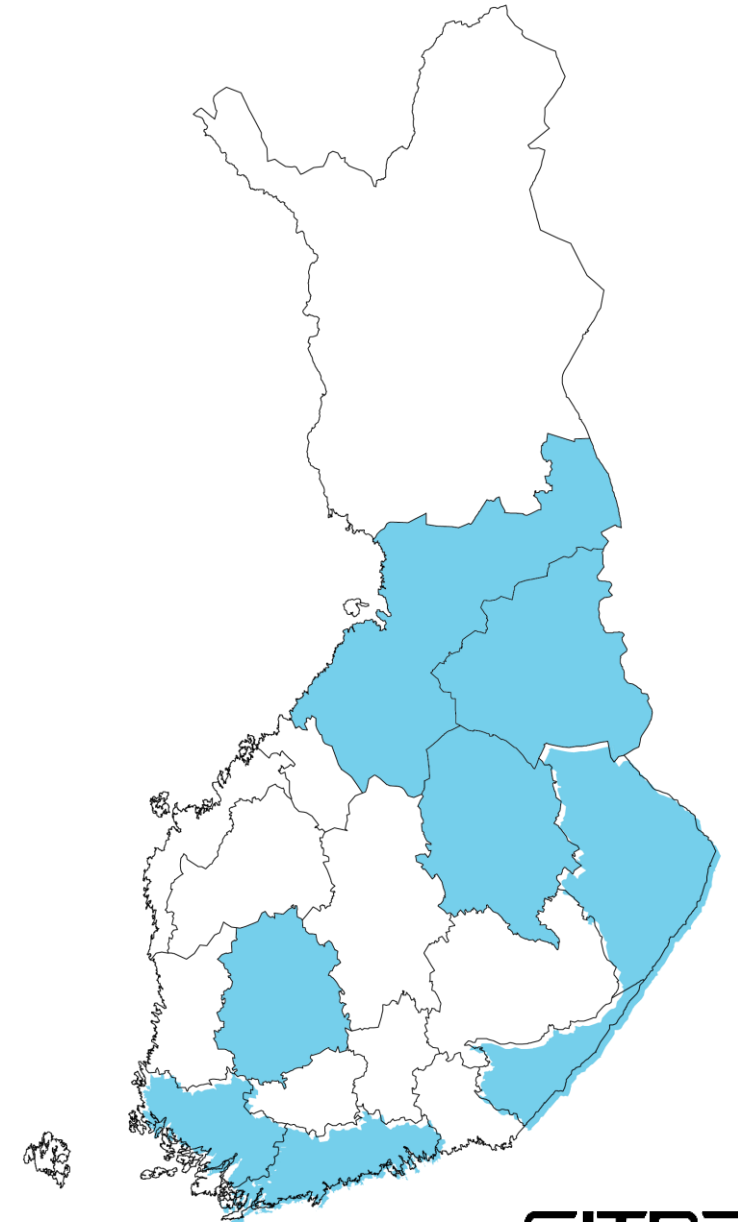
Kuntia: 32

Väestöä: 726 367

Sote-kustannuksia: 2,6 mrd

Asiantuntijoita

> 1500 henkilöä

Vertailussa mukana olleet maakunnat toteutettiin syksyllä 2017

Etelä-Karjala

Kaikki maakunnan sote-kustannukset

- Maakunnan oma raportointiportaali

Pohjois-Karjala

Maakunta ei tuottanut vertailutietoja, mutta osallistui auditointiin

- 2017 tiedosta lähtien AlueEcomed

Varsinais-Suomi

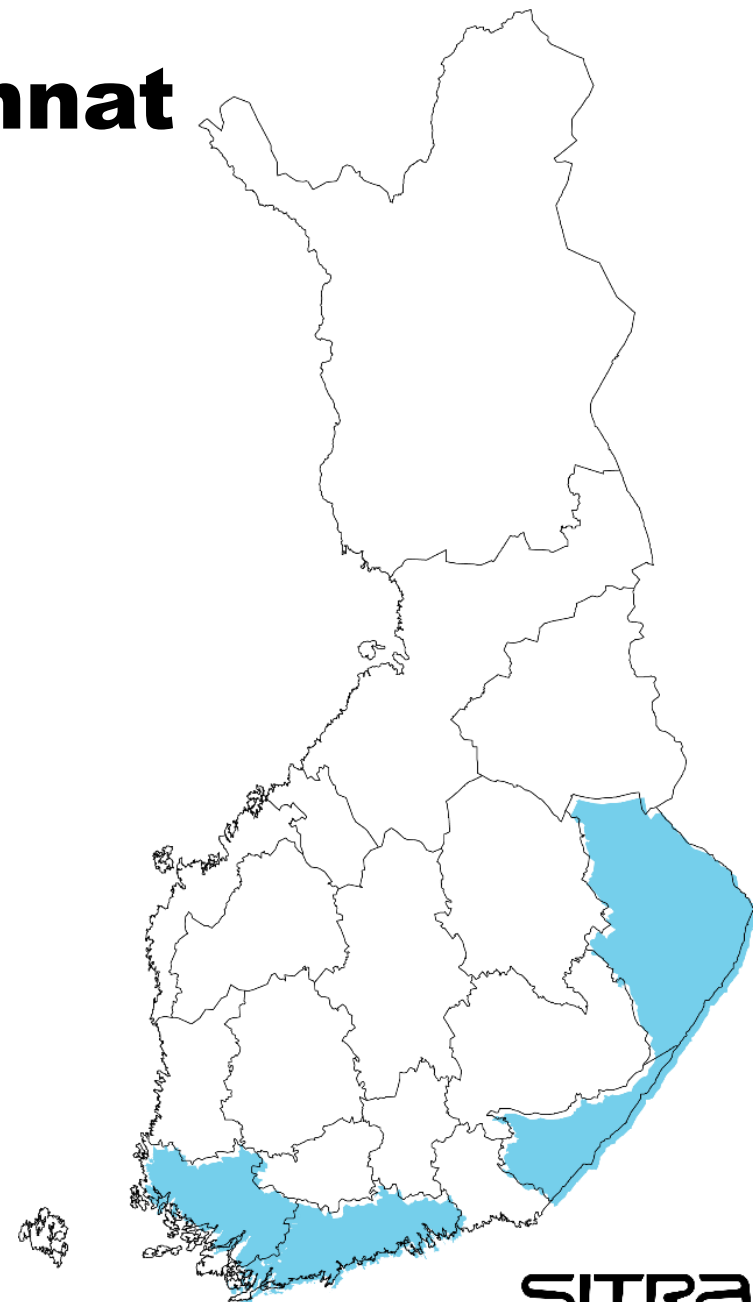
Mukana Turun, Naantalin, Raision ja Ruskon sote-kustannukset
(54 % maakunnan kustannuksista)

- Kerättiin manuaalisesti

Uusimaa

Mukana Hyvinkään, Järvenpään, Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan sote-kustannukset

- Numerus-palvelu

Sote-kustannuksista
97,2 % kohdentuu oikein
käsikirjassa määriteltyjen
tietopakettien sisälle.

Merkittävimmät poikkeamat kustannusten kohdistamisessa tietopaketteihin

Poikkeama tietopaketeittain	Osuus maakuntien sote-kustannuksista
Vastaanottopalvelujen tietopaketti	0,9 %
Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	0,6 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tietopaketti	0,2 %
Kuntoutuksen tietopaketti	0,2 %
Vammaisten palvelujen tietopaketti	0,1 %
Aikuisten sosiaalipalvelujen tietopaketti	> 0 %
18-74-vuotiaiden erikoissairaanhoidon tietopaketti	> 0 %
Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	> 0 %
Päivystyksen tietopaketti	> 0 %
Suun terveydenhuollon tietopaketti	0 %
Ensihoidon tietopaketti	0 %
Muut tietopaketteihin kohdennettavat kustannukset	0,2 %
Kohdentumattomat kustannukset	0,4 %
Poikkeamat yhteensä	2,8 %

1,4 % kokonais-
kustannuksista
kohdistuu väärin

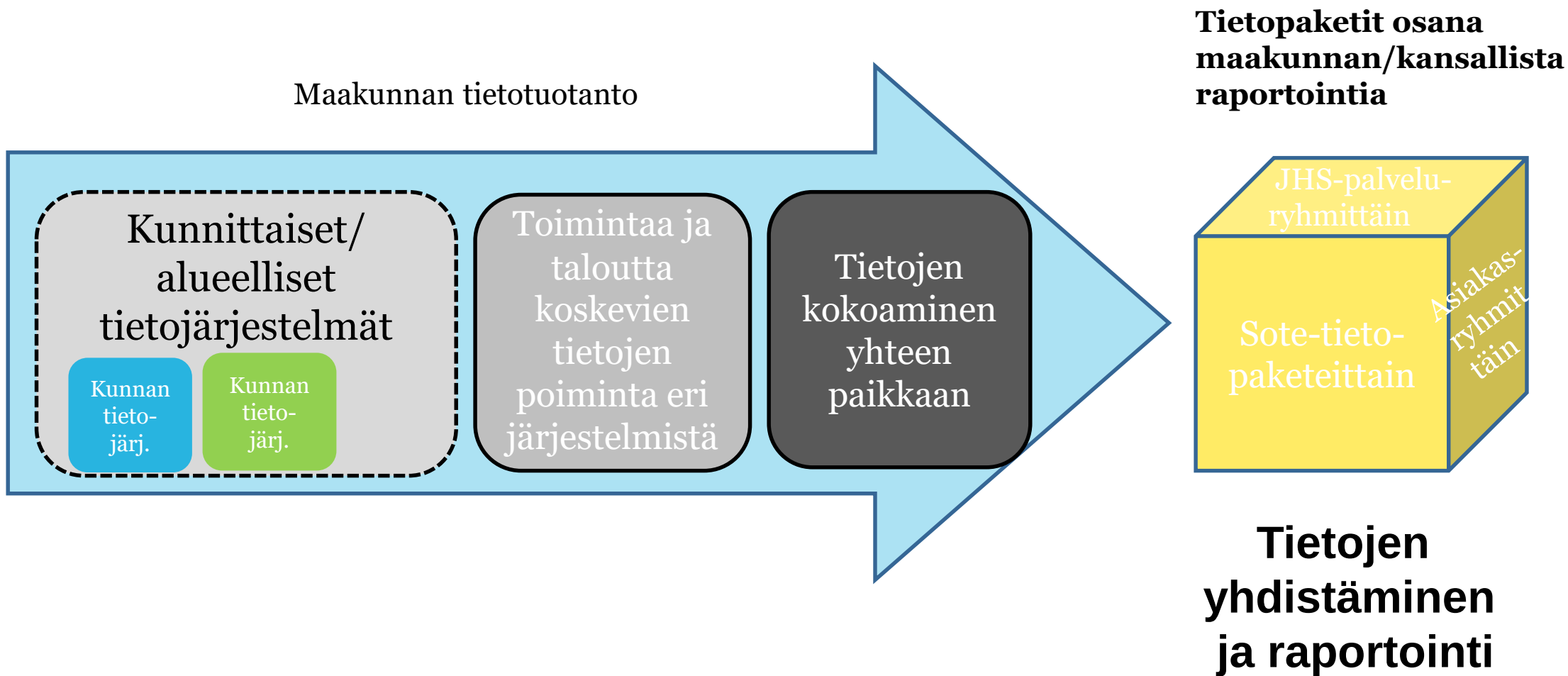

Arvioinnissa mukana 82,6 mrd euroa vuodelta 2016

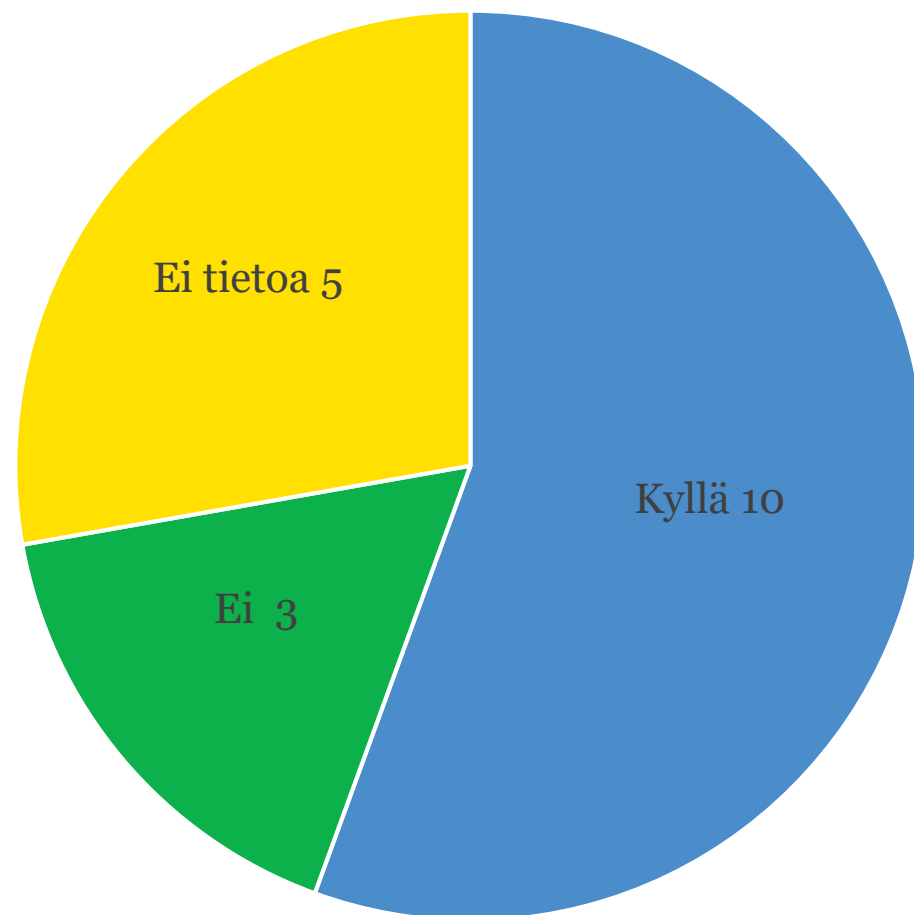
- Mukana lähes kaikki tietopaketteihin kohdistuvat sekä kohdentumattomat kustannukset
- Mukana eivät ole aikuisten sosiaalipalvelujen tietopakettiin kuuluvat
 - Maahanmuuttopalvelut
 - Työelämäpalvelut

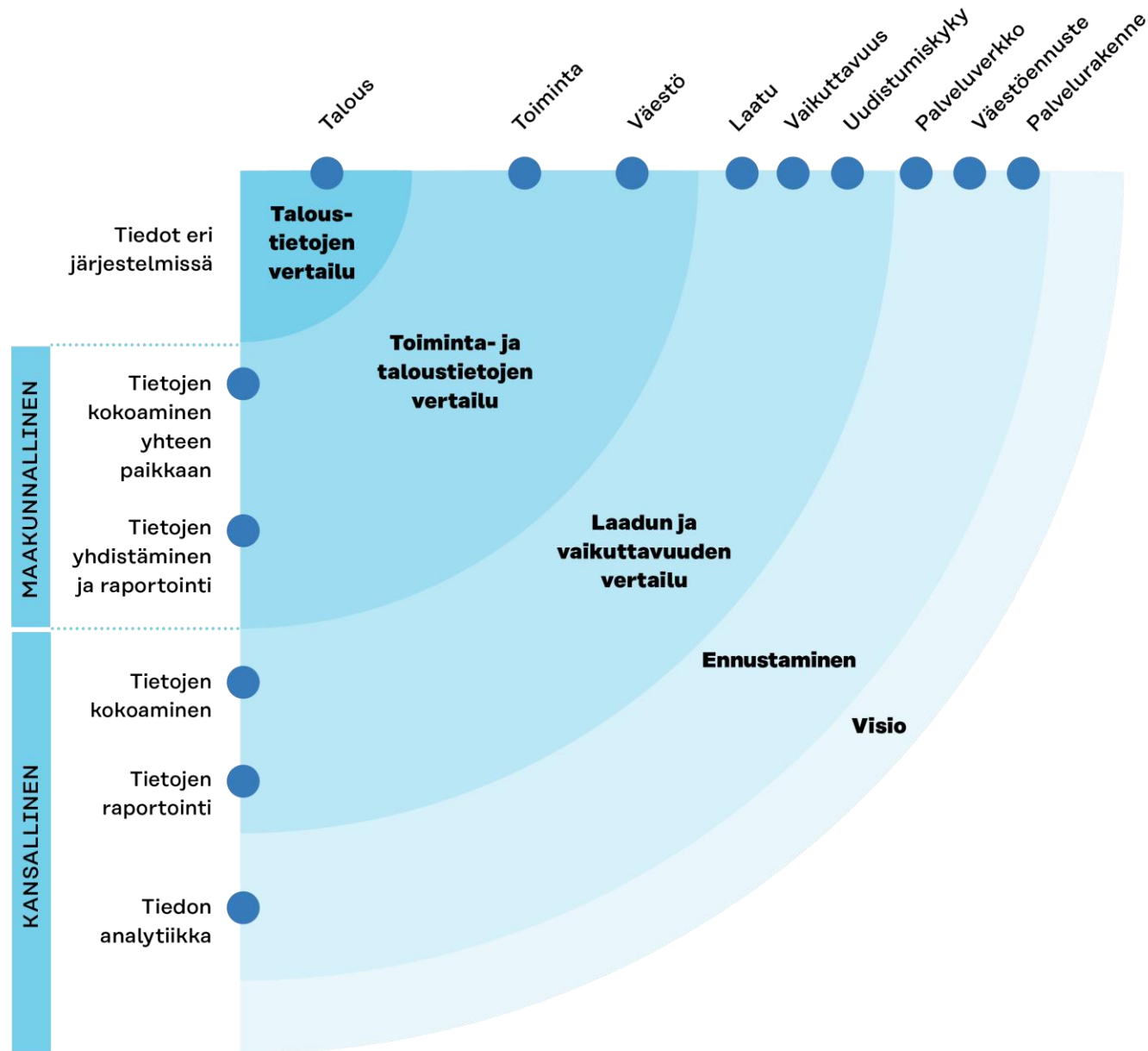
Tietopaketit liittyvät osaksi maakuntien raportointiratkaisua ja tiedolla ohjausta

Kysely: Sote-tietopakettien käyttöönotto on aloitettu maakunnassamme

Yhteneväinen kansallinen toiminta- ja taloustietojen keruu mahdollistaa monipuolisen tiedon analysoinnin ja hyötykäytön

Toiminto	Palveluryhmä	JHS luokka sekä muut määrittelyt
Asiakas- ja palveluohjaus	Asiakas- ja palveluohjaus	JHS luokka: läkkäiden keskitetty asiakas- ja palveluohjaus
Omahoito	Omahoito	Ei JHS luokka eikä nykyisellään eroteltavissa.
lääkkäiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	lääkkäiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen	JHS luokka (lääkkäiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut)
Omaishoidon tuki (summataso)	Omaishoidontuen palkkio	Yksi JHS luokka (lääkkäiden omaishoidon tuki), jossa tuki ja järjestämiseen liittyvät kustannukset on yhdistetty. Saadaan eriteltyä tiliryhmän avulla.
	Omaishoidon järjestämiseen liittyvät kustannukset	
	Omaishoidon tuen asiakkaiden hoitajan lakisääteiset vapaat	Ei JHS luokka eikä nykyisellään eroteltavissa asumispalveluista tai vuodeosastohoidosta.
Avohoito- ja huolto (summataso)	lääkkäiden sosiaalityö ja -ohjaus	JHS luokka (lääkkäiden sosiaalityö)
	Muistisairaiden poliklinikat ja geriatrian poliklinikat	JHS luokka (Psykiatrisen erikoissairaanhoidon avohoito), eroteltu toimipaikan avulla.
	Erikoissairaanhoidon avohoito	JHS luokka (erikoissairaanhoidon somaattinen avohoito), erottelu erikoissalan- ja iän (75 vuotta täyttäneet) avulla.
Kotiin annettavat tai kotona asu- mista tukevat palvelut (summataso)	Kotihoito	Yhtenä JHS luokkana (Muille kuin lapsiperheille tarkoitetut kotipalvelut, kotisairaanhoidon ja kotihoito). Ei välttämätöntä erottaa tietopaketeissa, mutta erottelu saadaan kustannuspaikan avulla.
	Tukipalvelut	
	Kotisairaala	JHS luokka (Kotisairaalahoidon), tarvitaan mahdollisuus ikäryhmittelyyn.
	Asunnonmuutostyöt	JHS luokka (Asumista tukevat palvelut), jossa yhdistetty asunnonmuutostyöt ja päiväkeskuspalvelu. Voidaan erottaa toimipaikan avulla. Asunnonmuutostyöt ja päiväkeskuspalvelu tulisi olla omina JHS luokkina.
	Päiväkeskuspalvelu	
	Palveluasuminen	JHS luokka (lääkkäiden tavallinen palveluasuminen)
Perhehoito	Perhehoito	JHS luokka (lääkkäiden perhehoito)
Ympäri vuorokautinen hoito (summataso)	Tehostettu asumispalvelu	JHS luokka (lääkkäiden tehostettu palveluasuminen)

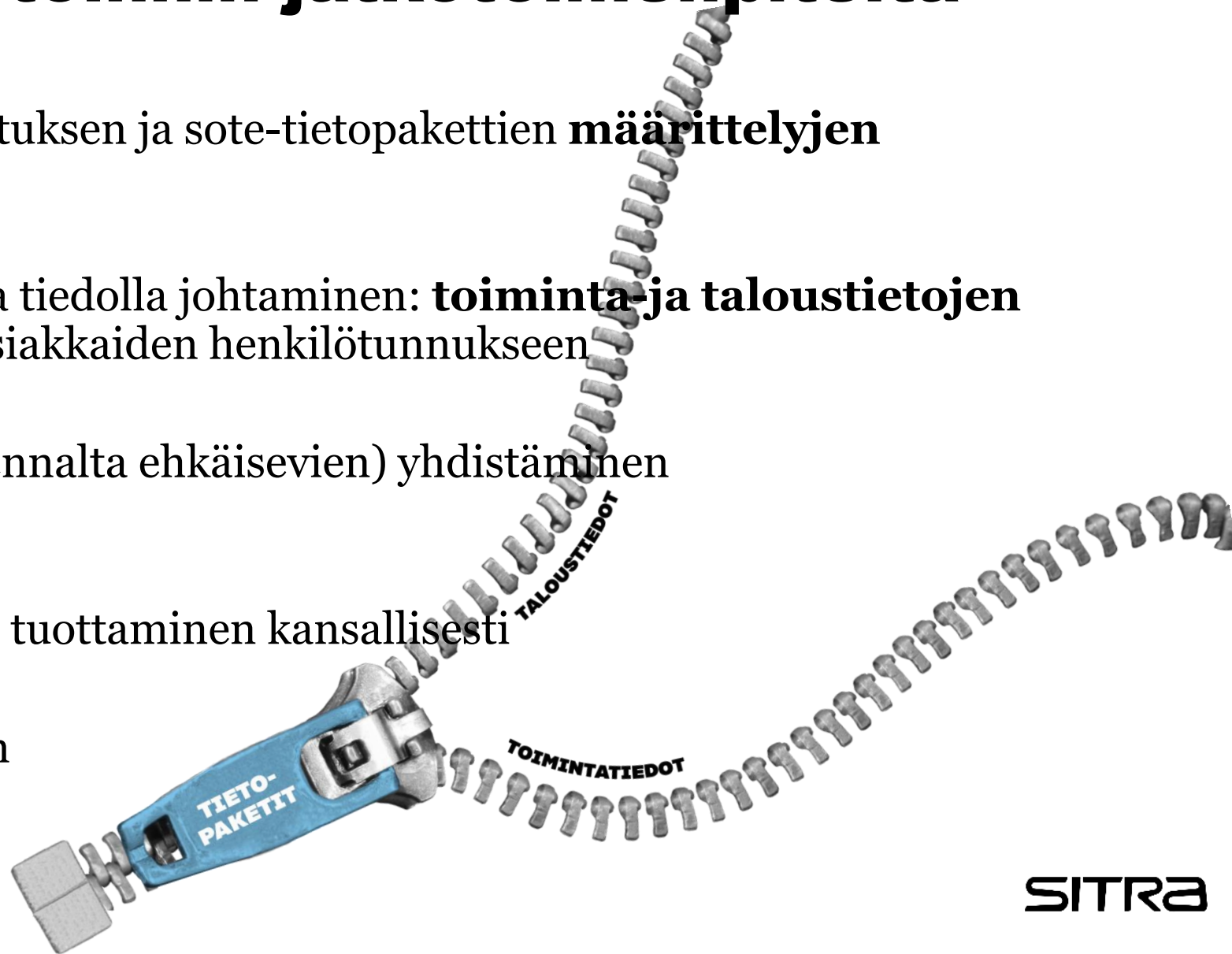
Sote-tietopaketit vs. JHS Maakuntien palveluluokitus

Sinisellä tietopakettien toiminnot ja palveluryhmät, jotka vastaavat JHS Maakuntien palveluluokkia

Vaalean sinisellä tietopakettien toiminnot ja palveluryhmät, jotka saadaan JHS Maakuntien palveluluokkia ja muita määrittelyjä (kuten ikää, toimipistettä, toimenpidekoodia tms.) hyödyntäen.

Tietopakettiraportoinnin jatkotoimenpiteitä

1. JHS-Maakuntien palveluluokituksen ja sote-tietopakettien **määrittelyjen yhdenmukaisuuden** ylläpito
2. Maakuntien tiedon tuotanto ja tiedolla johtaminen: **toiminta- ja taloustietojen yhdistäminen** ja liittäminen asiakkaiden henkilötunnukseen
3. **Muiden palvelujen** (esim. ennalta ehkäisevien) yhdistäminen tietopakettirakenteeseen
4. **Vertailutiedon** kokoaminen tuottaminen kansallisesti
5. **Tiedon analytiikka:** tietojen louhinnan automatisointi

Sote-tietopakettien arviointi syksyllä 2017

Sote-tietopaketit

PERUSTIETOPAKETIT

1. Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti	7. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tietopaketti
2. 18-74 vuotiaiden erikoissairaanhoidon tietopaketti	8. Päivystyksen tietopaketti
3. Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti	9. Suun terveydenhuollon tietopaketti
4. Vammaisten palvelujen tietopaketti	10. Kuntoutuksen tietopaketti
5. Vastaanottopalvelujen tietopaketti	11. Ensihoidon tietopaketti
6. Aikuisten sosiaalipalvelujen tietopaketti	

100 %

järjestäjän sote-kustannukset,
josta on kohdistamattomia kustannuksia on 1%

LAAJENNETUT TIETOPAKETIT

12. Lääkehuollon tietopaketti	14. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tietopaketti
13. Matkapalvelujen tietopaketti	15. Työterveyshuollon tietopaketti (ei määritelty)

Palvelujen kohdentaminen tietopaketteihin

Esimerkkinä Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti

Vain osa tietopaketista kuvassa(tarkemmin käsikirjassa)

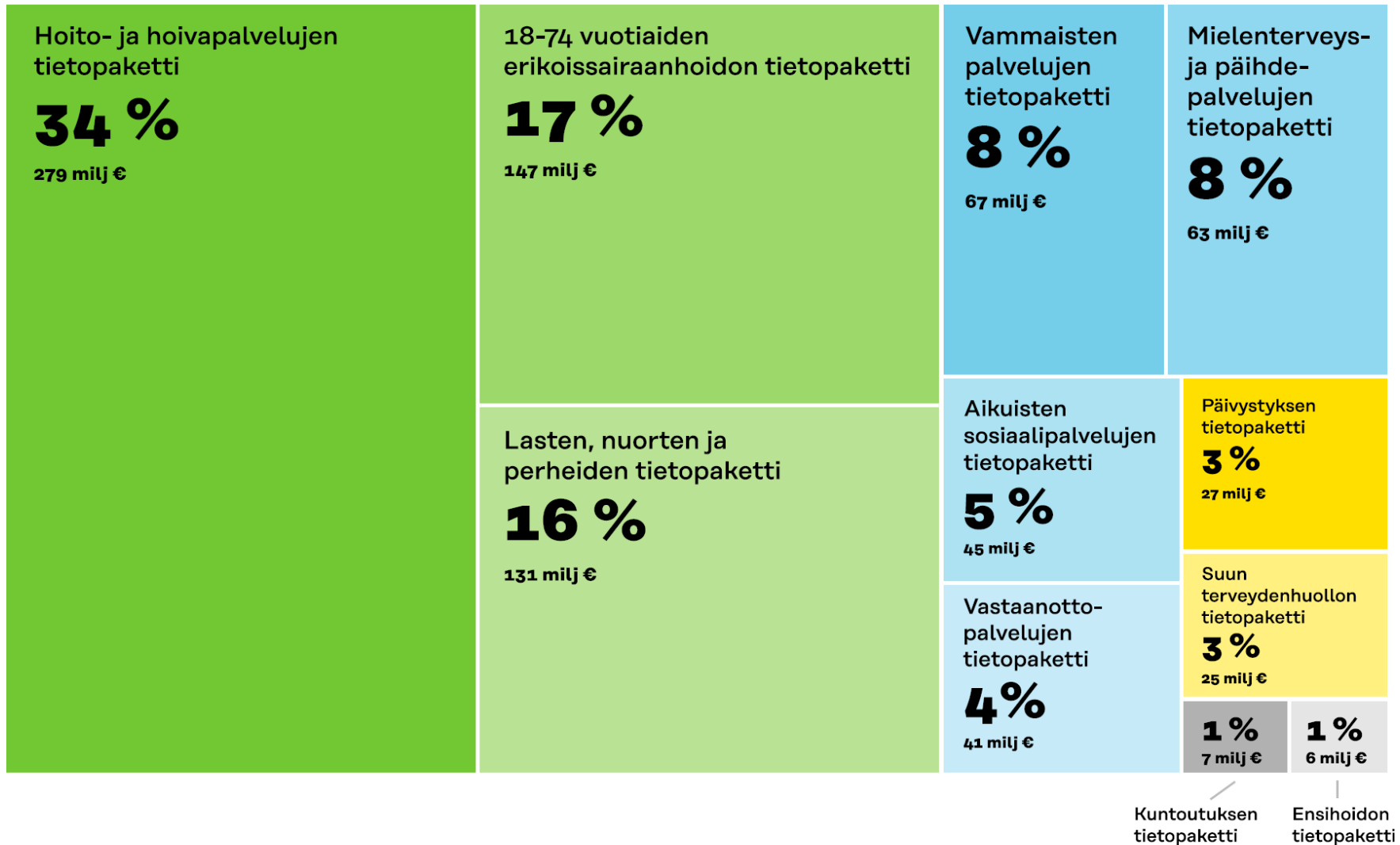
Toiminto	Palveluryhmä	Palvelut ja sisältöominaisuudet
Asiakas ja palveluohjaus		Tähän toimintoon sisällytetään keskitetyn palveluohjauksen yksikön toiminta esim. ohjaamomalli. Sähköiset palvelut, asiakkaan tekemät omahoidon arviot, puhelinneuvonta
Omahoitopalvelut		Omahoitoa tukevat sähköiset palvelut
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Tähän toimintoon sisällytetään terveysneuvontapalvelut, varhaisen tuen sosiaalipalvelut sekä kumppanuuksien koordinointi.	Äitiysneuvolapalvelu	Raskaudenajan terveysseuranta ja neuvonta. Sisältää myös perhevalmennuksen ja kotikäynnit. Neuvolatoiminnassa kustannukset tulisi saada eriteltyä neuvolalajeittain (äitiysneuvola, lastenneuvola). Sisältää omien psykologien kustannukset.
	Lastenneuvolapalvelu	Alle kouluikäisten terveysseuranta ja -neuvonta. Sisältää myös perhevalmennuksen ja kotikäynnit. Sisältävät myös omien psykologien kustannukset. Isyyden tunnistaminen kohdentuu siihen yksikköön missä asiakas käy.
	Kouluterveydenhuolto-palvelu	Kouluikäisten terveysseuranta ja neuvonta Sisältää yhteisöllisen opiskeluhoitoa
	Perhesuunnittelu	Seksuaaliterveydenhoito ja perinnöllisyysneuvonta
	Varhaisen tuen sosiaalipalvelut	Sosiaalihuoltolain nojalla toteutettava ennaltaehkäisevä perhetyö ja lapsiperheiden kotipalvelu. Avohoidosta tulisi saada irrotettua ennaltaehkäisevä toiminta, joka usein sekoittuu avohoidon palveluihin, esim. varhaisen tuen sosiaalipalvelut vs. tavallinen perhetyö.
Perheoikeudelliset palvelut	Kumppanuuksien koordinointi ja vertaistukitoiminta	Vertaistukitoiminnan ja ryhmämuotoisen toiminnan koordinointi yhdessä kumppaneiden (esim. kunnat ja kolmas sektori) kanssa sekä avustukset järjestöille.
		Tähän toimintoon sisällytetään Lapsen ja vanhemman tapaamisen valvonta Isyyden tunnistaminen, kohdentuvat siihen yksikköön jossa asiakas käy sopimusasiat Olosuhdeselvitykset Sovittelu

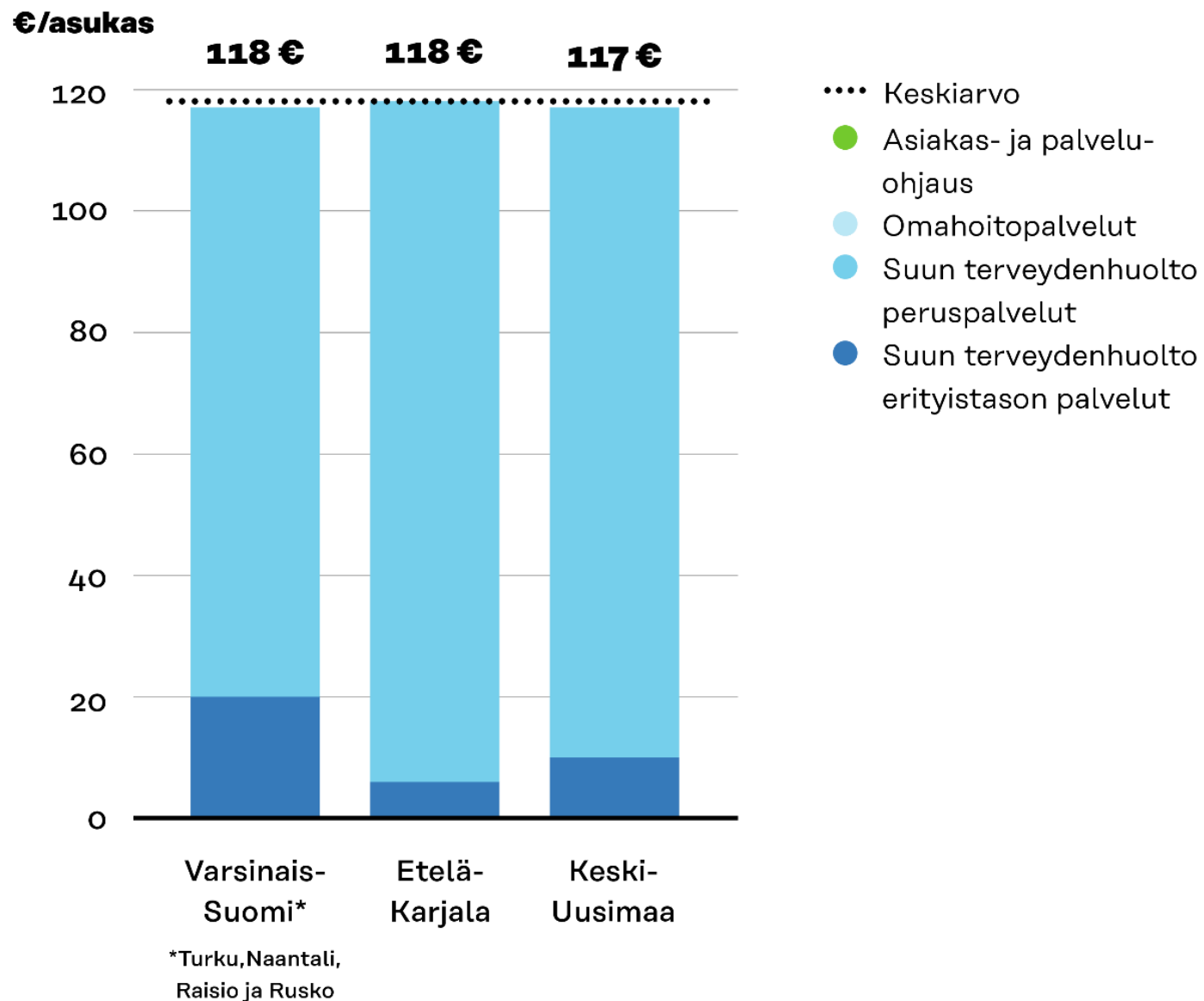
Toiminto ja palveluryhmätaso ovat
valtakunnallisesti yhtenevästi määritelty ja
vertailu tapahtuu pääosin tällä tasolla
(Sote-tietopakettien käsikirja)

Palvelut ja niiden sisällöt voivat
vaihdella maakunnittain, mutta niiden
kohdennusperiaatteet samanlaiset
-> ei jäykistä kehittämistä ja erilaisia
toimintamalleja

Varsinais-Suomen sote-kustannukset (838 milj. eur, 55% väestöstä) tietopaketeittain

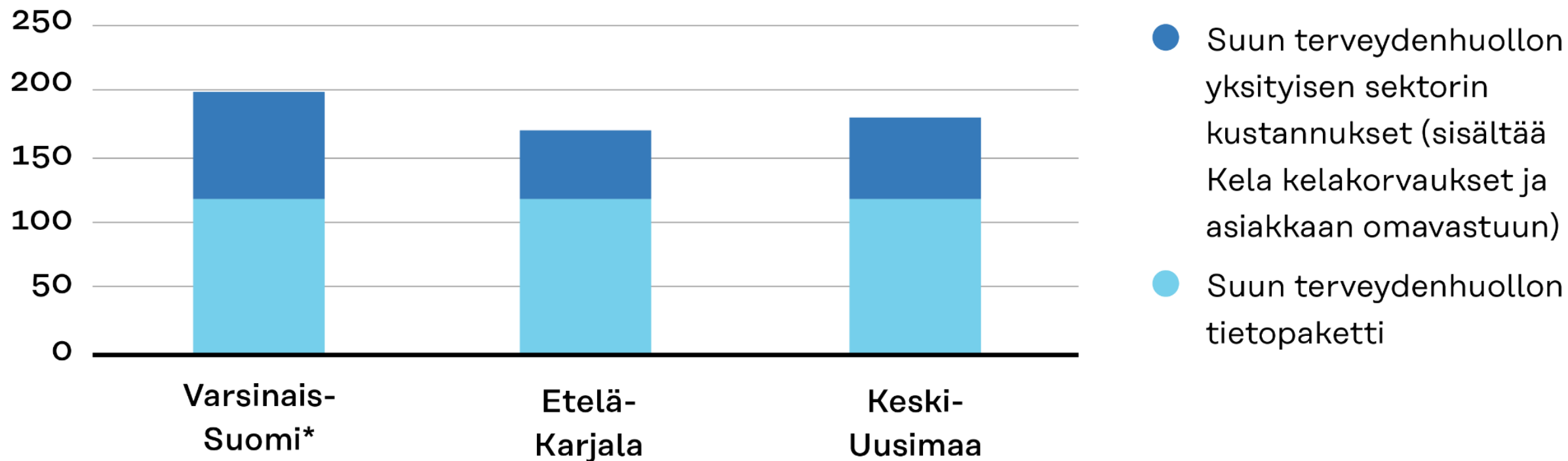

Suun terveydenhuollon tietopaketti

Kela-tiedon hyödyntäminen tietopakettien rinnalla

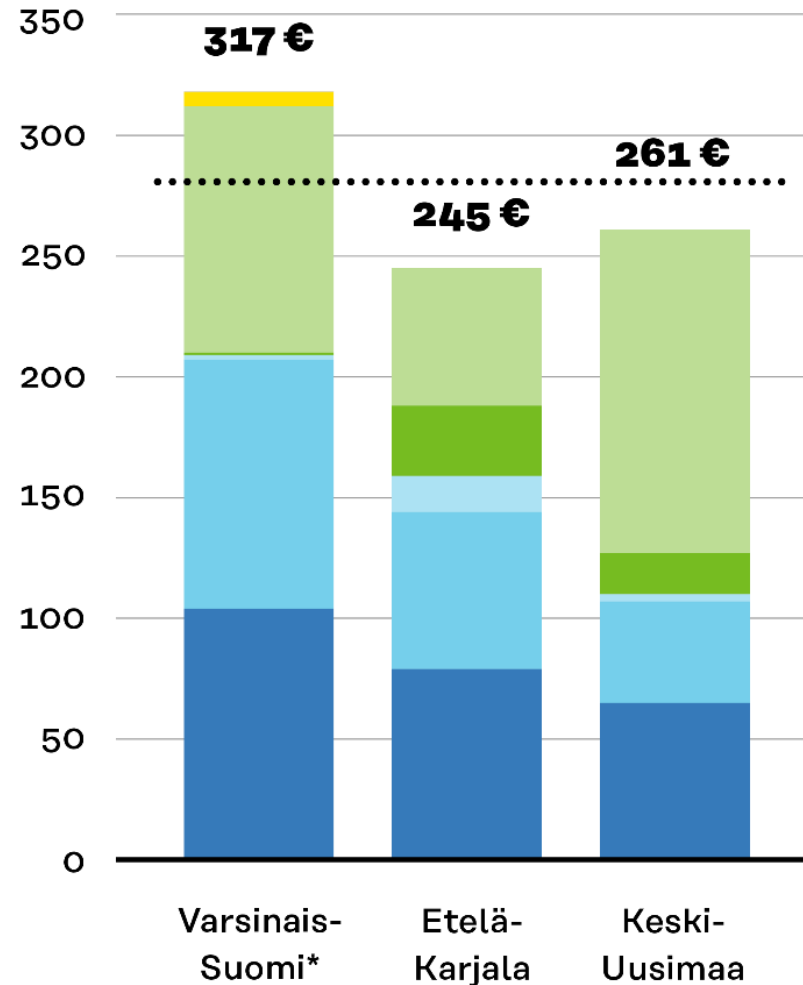
Suun terveydenhuollon kokonaiskustannukset €/asukas 2016

*Turku, Naantali, Raisio ja Rusko

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tietopaketti

€/asukas

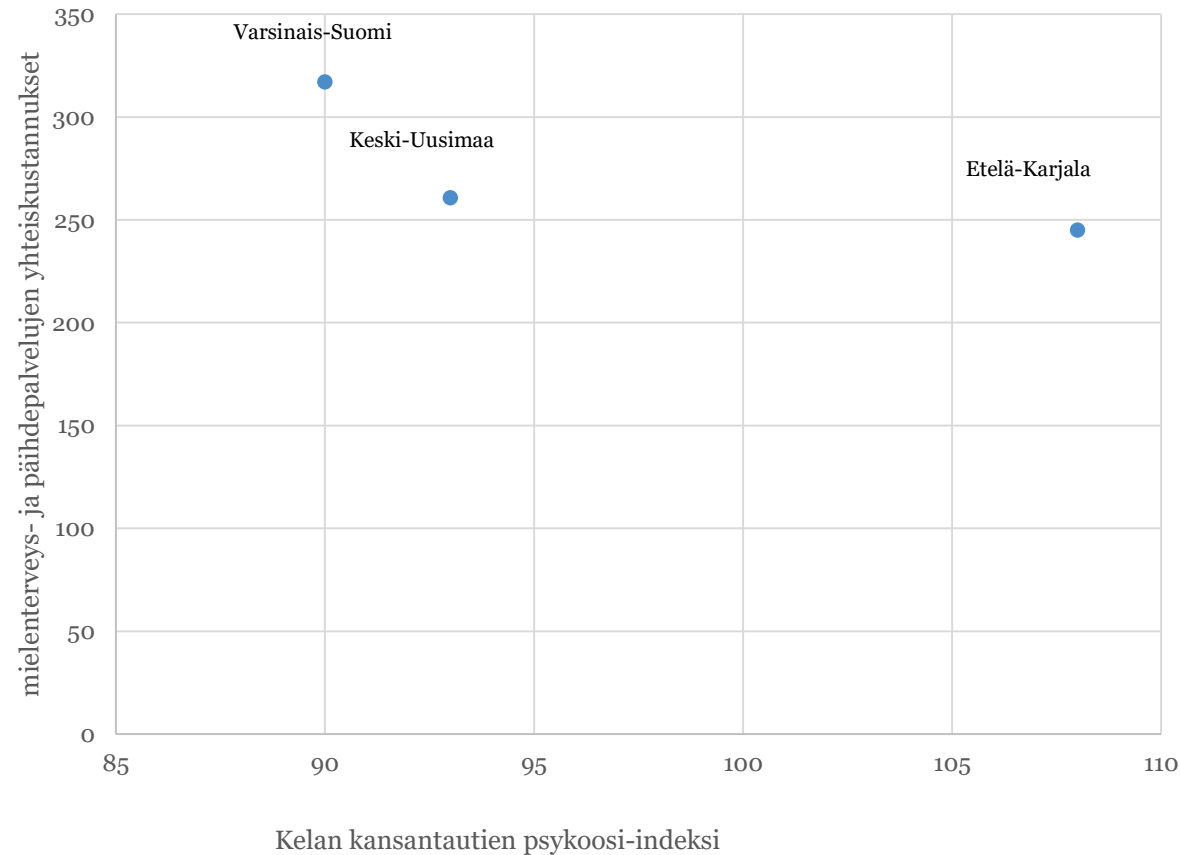
*Turku, Naantali,
Raisio ja Rusko

Jatkossa saadaan
asiakastieto ja
asiakaskustannustieto
(peittävyys ja
€/asukas)

- Keskiarvo
- Asiakas- ja palveluohjaus
- Omahoitopalvelut
- Mielenterveys- päihdetyön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Mielenterveys- ja päihdetyön avohoito ja kuntoutus
- Kotiin annettavat palvelut
- Työ- ja päivätoiminta
- Mielenterveys- ja päihdetyön asumispalvelut
- Mielenterveys- ja päihdelaitoshoito

Jatkossa saadaan tietopaketin
laatumittarit (esim.
saatavuus)

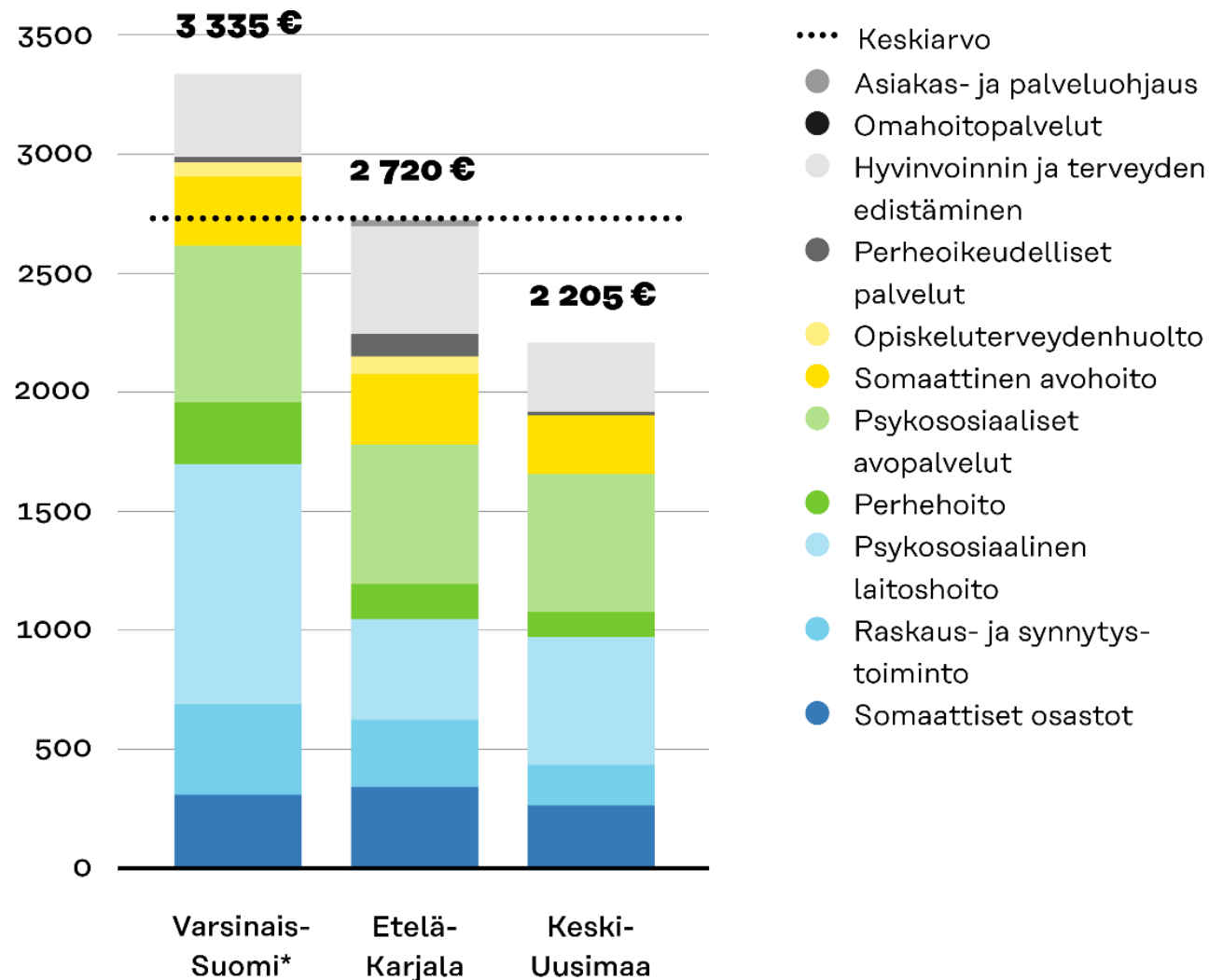
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tietopakettien asukaskohtaisten kustannusten tarkastelu psykoosi-sairastavuusindeksiin nähden

Lasten, nuorten ja perheiden tietopaketti

Jatkossa saadaan
asiakastieto ja
asiakaskustannustieto
(peittävyys ja
€/asukas)

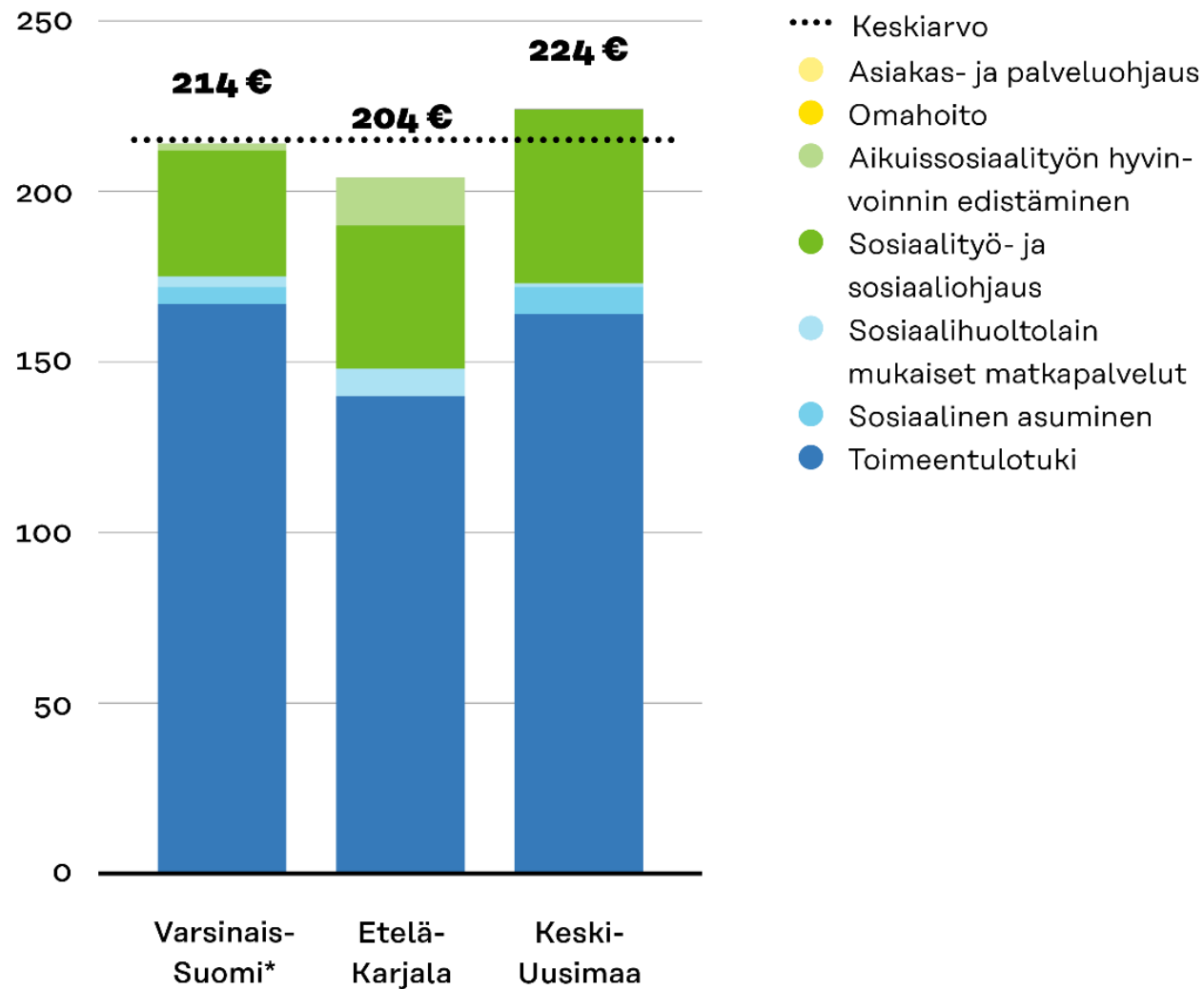
€/asukas

Jatkossa saadaan tietopaketin
laatumittarit (esim.
saatavuus)

Aikuisten sosiaalipalvelujen tietopaketti

€/asukas

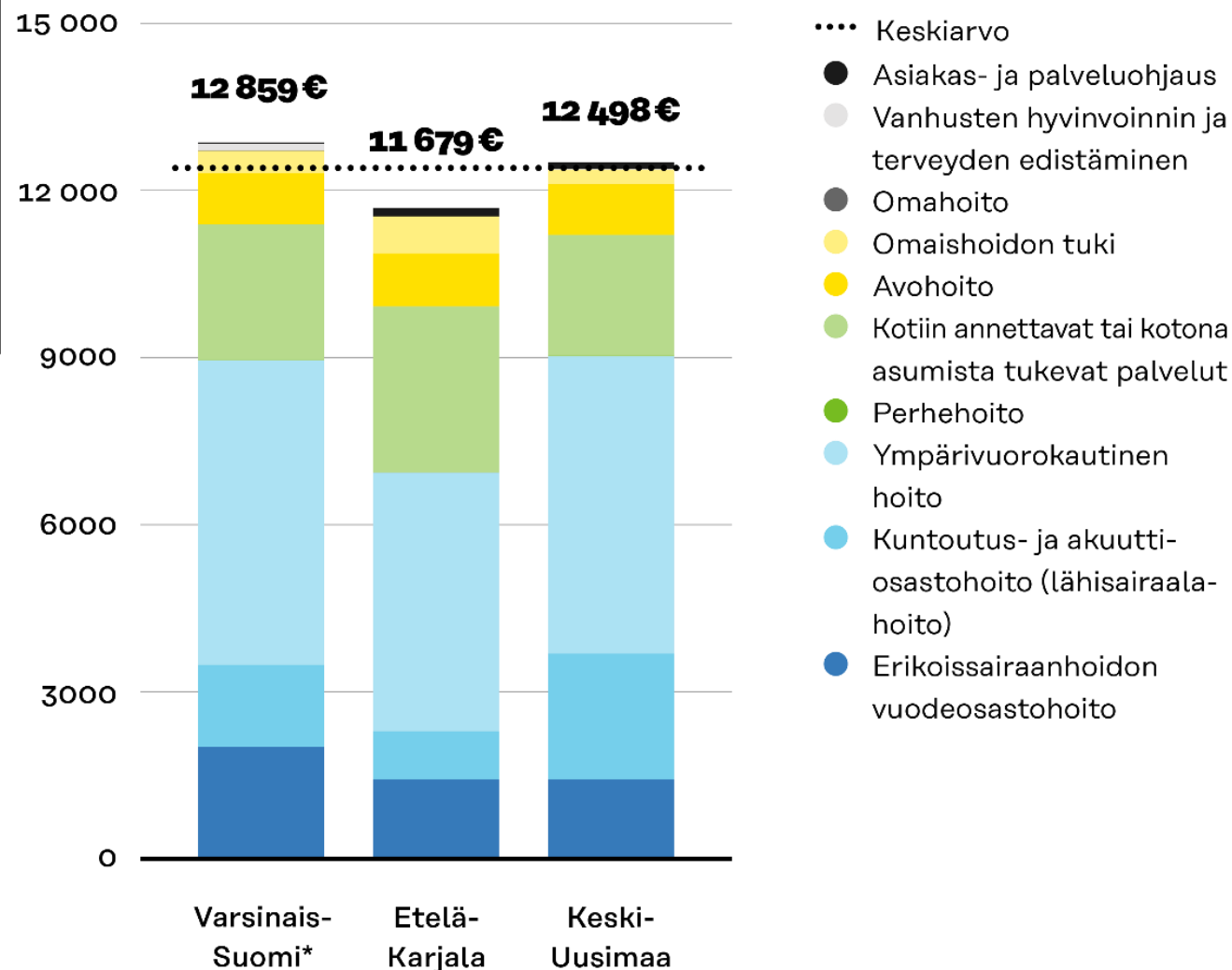

*Turku, Naantali,
Raisio ja Rusko

Hoito- ja hoivapalvelujen tietopaketti

≥75 vuotiaat

€/asukas

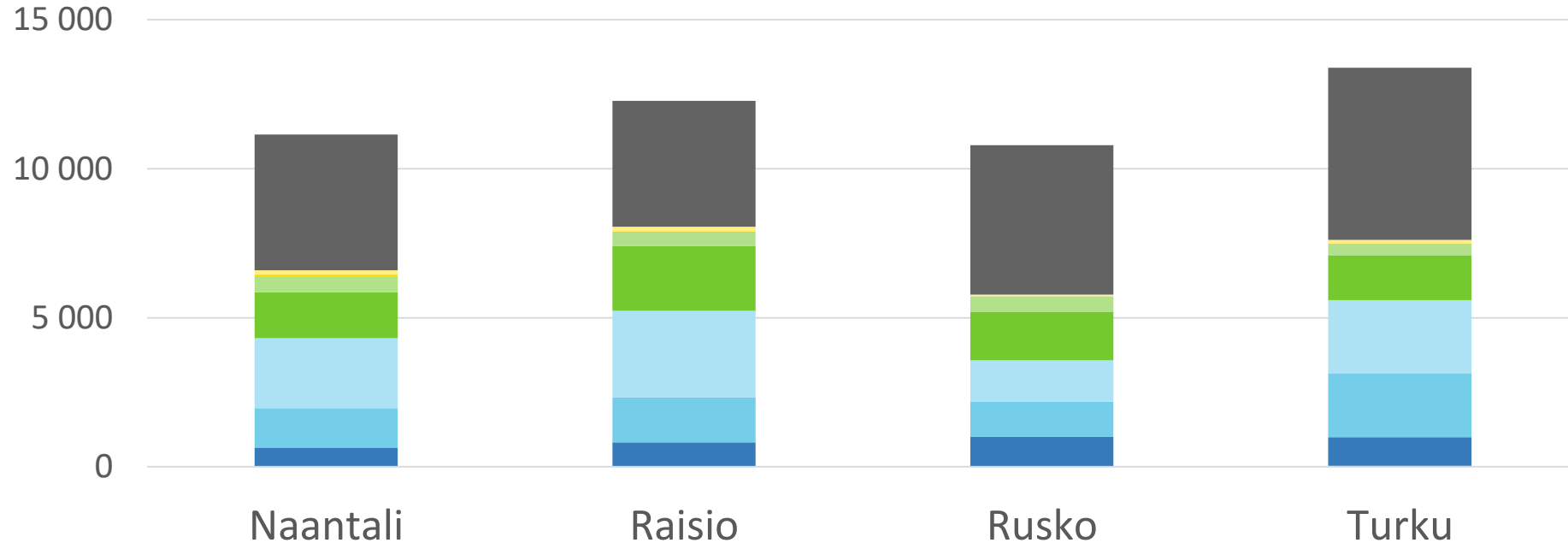
Jatkossa saadaan asiakastieto ja asiakaskustannustieto (peittävyys ja €/asukas)

Jatkossa saadaan tietopaketin laatumittarit (esim. saatavuus)

*Turku, Naantali, Raisio ja Ruskon

Hoito- ja hoivapalveluiden tietopaketti

€/75-vuotias väestö, 2016

■ Ympäri vuorokautinen hoito

■ Perhehoito

■ Kuntoutus- ja akuuttiosasto (lähisairaalahoito)

■ Erikoissairaanhoidon vuodeosasto

■ Asiakas- ja palveluohjaus

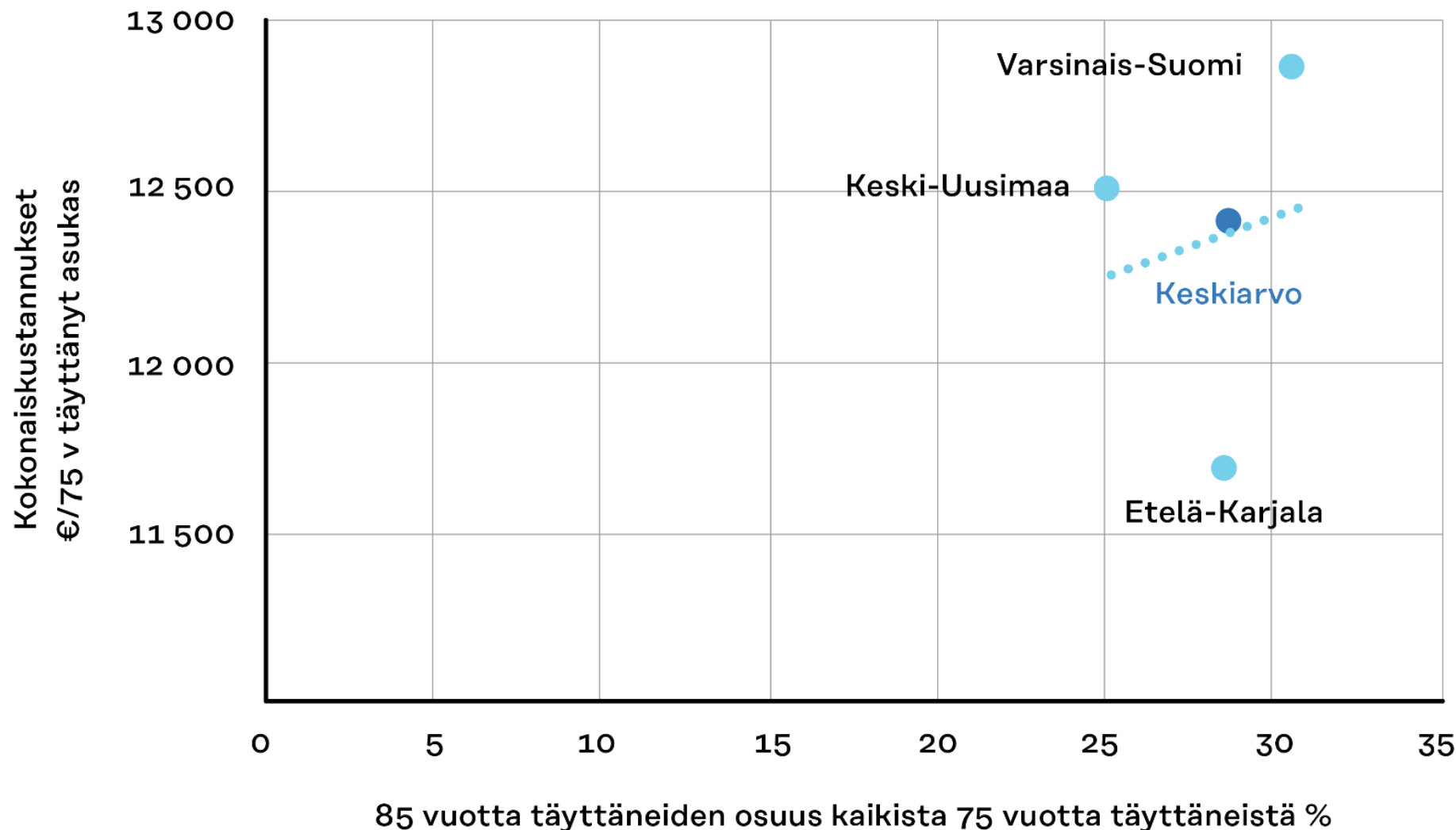
■ Vanhusten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

■ Omaishoidon tuki

■ Kotiin annettavat tai kotona asumista tukevat palvelut

■ Avohoito

85 vuotta täyttäneiden osuus 75 vuotta täyttäneistä sekä hoito- ja hoivapalvelujen asukaskohtainen kustannus 75 vuotta täyttänyttä asukasta kohti

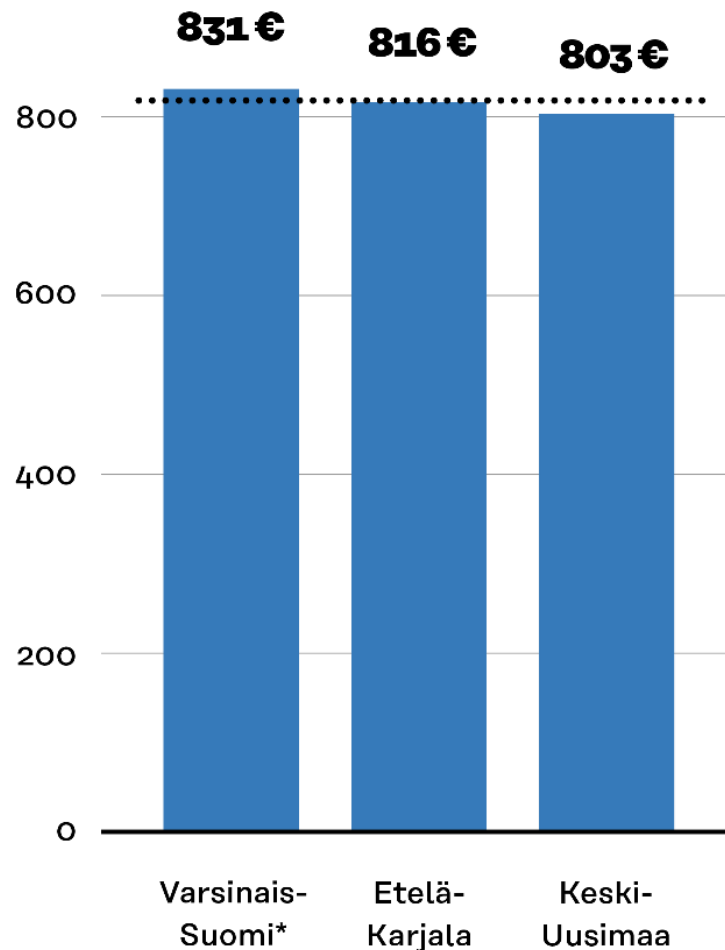
18-74-vuotiaiden tietopaketti

€/asukas

1 000

.... Keskiarvo

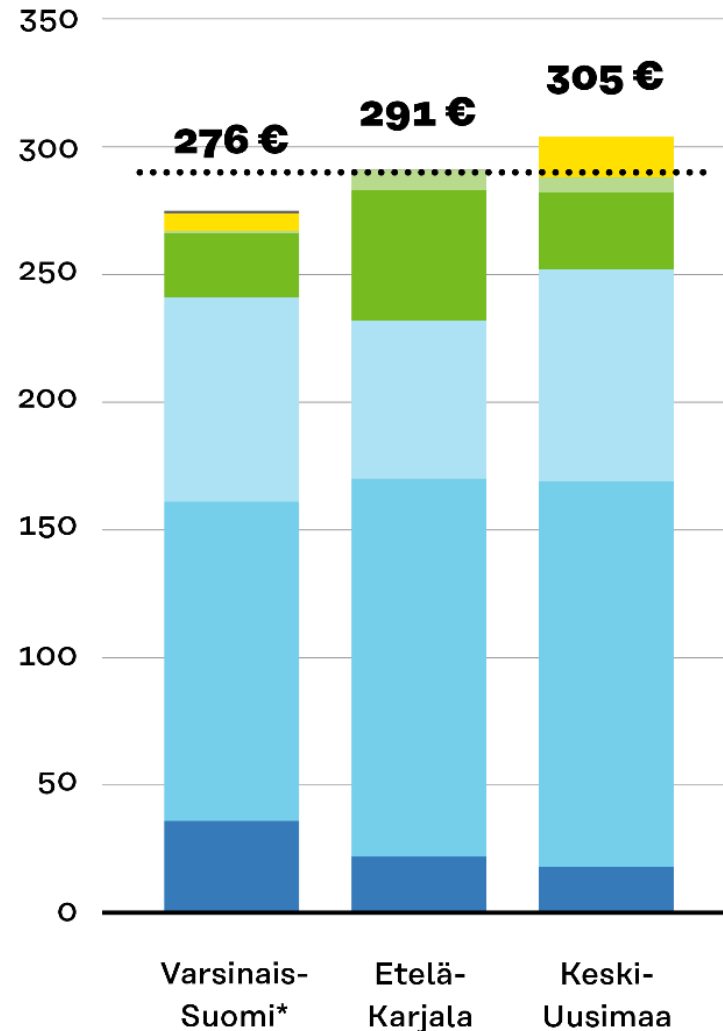
● Kaikki toiminnot yhteensä

*Turku, Naantali,
Raisio ja Rusko

Vammaisten palvelujen tietopaketti

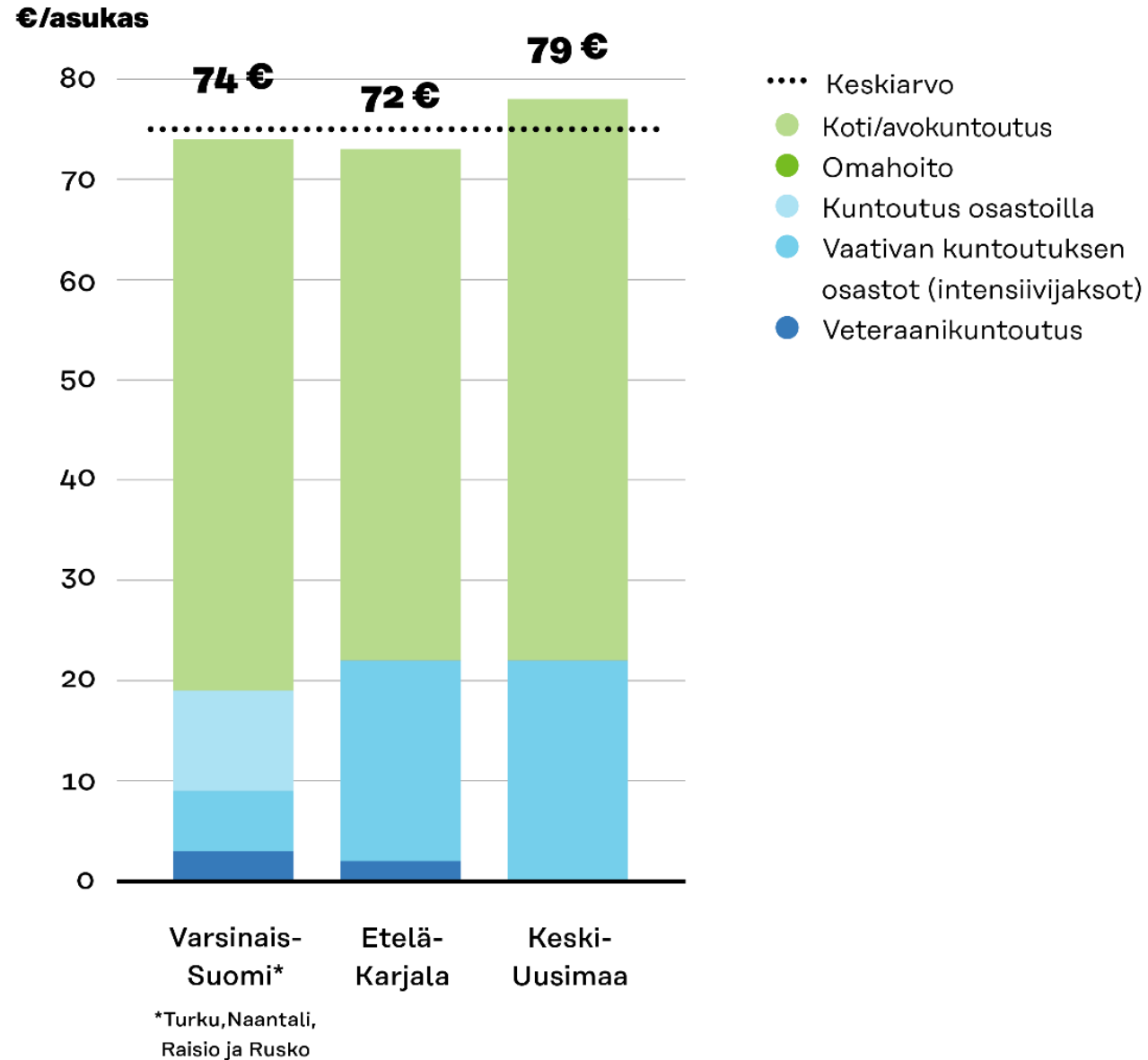
€/asukas

- Keskiarvo
- Asiakas- ja palveluohjaus
- Omahoito
- Omaishoidon tuki
- Sosiaalityö ja ohjaus
- Henkilökohtainen avustaja
- Avohuolto
- Asumispalvelut
- Vammaisten laitoshoido

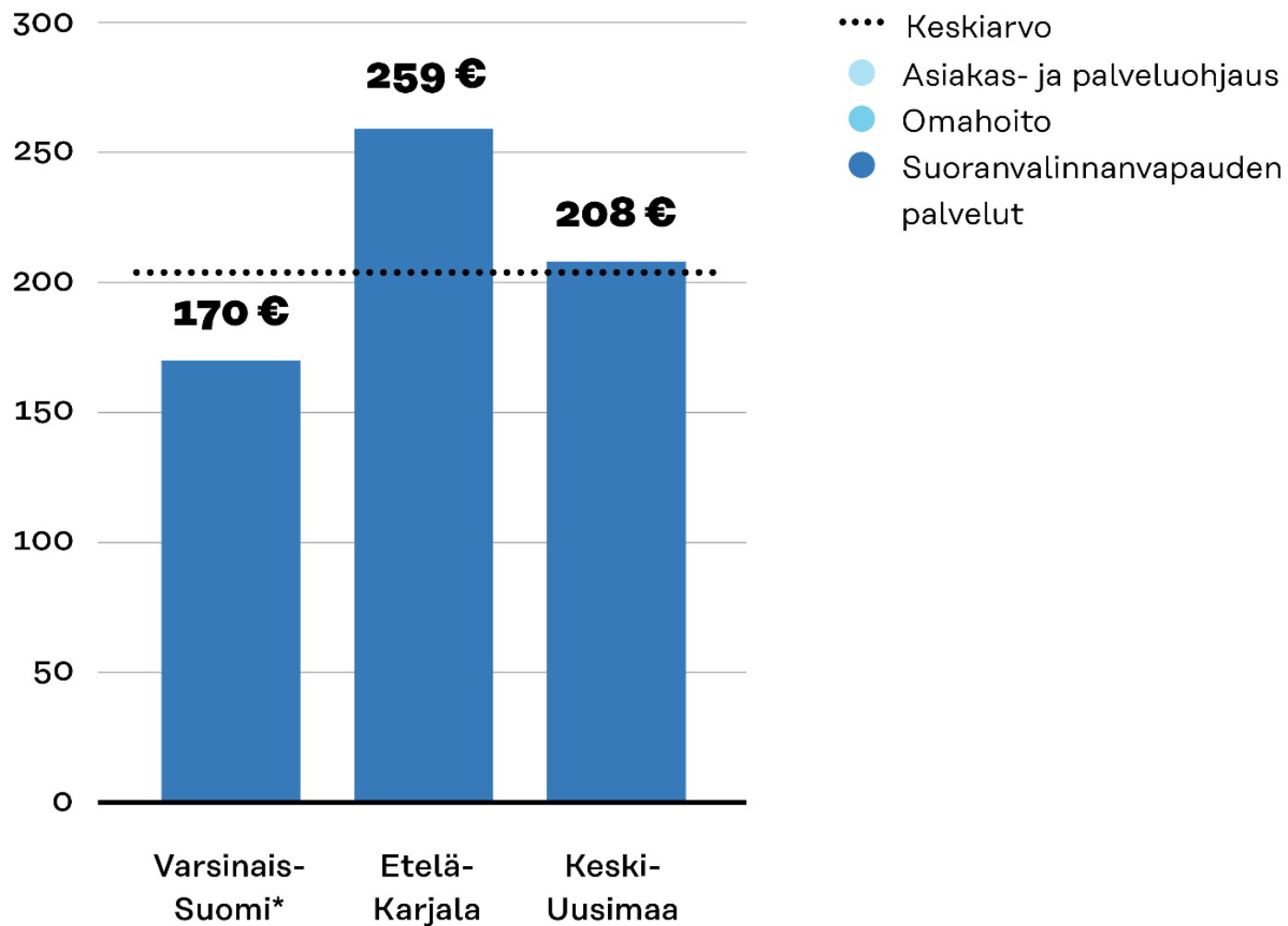
*Turku, Naantali,
Raisio ja Rusko

Kuntoutuksen tietopaketti

Vastaanottopalvelujen tietopaketti

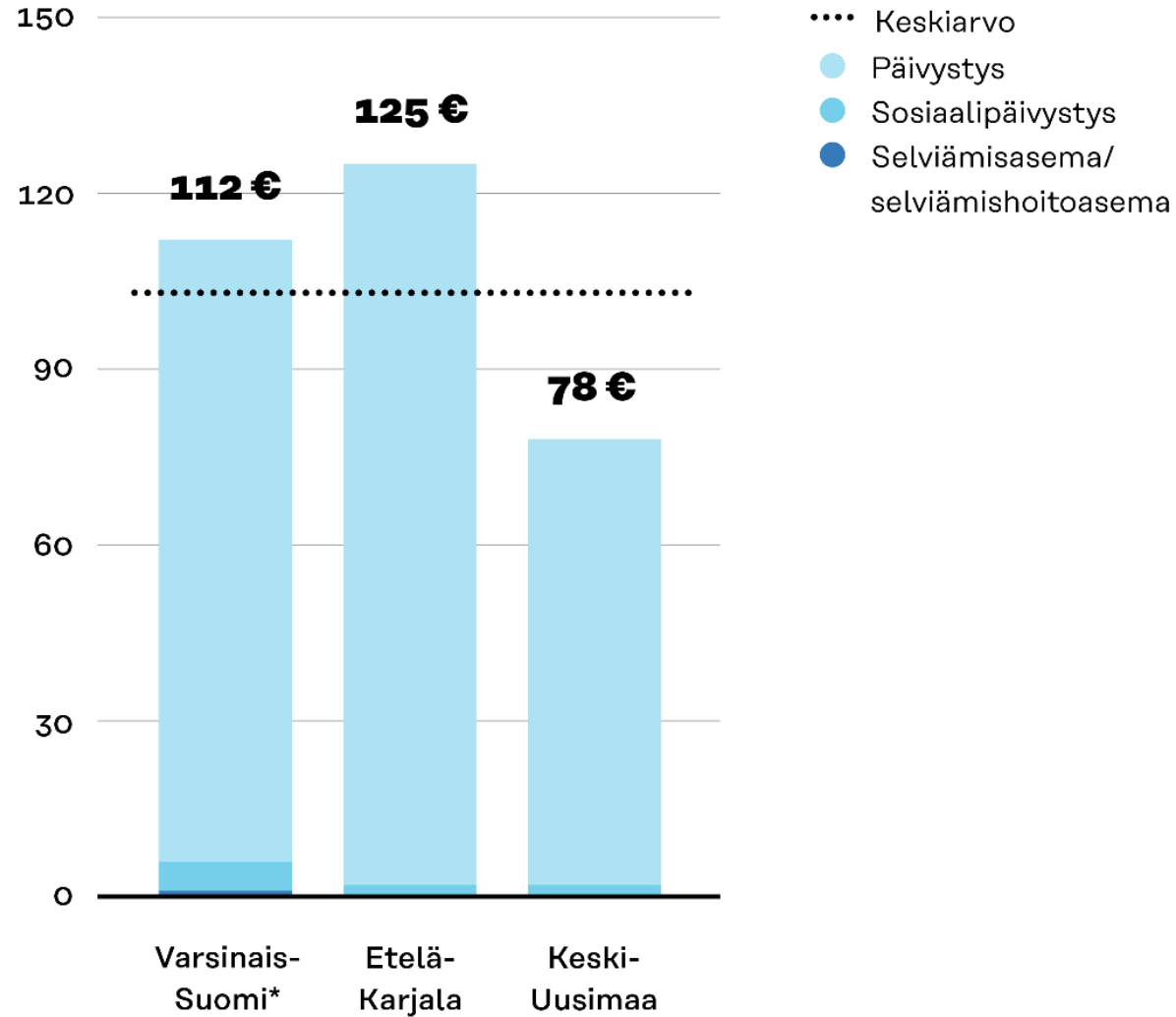
€/asukas

*Turku, Naantali,
Raisio ja Rusko

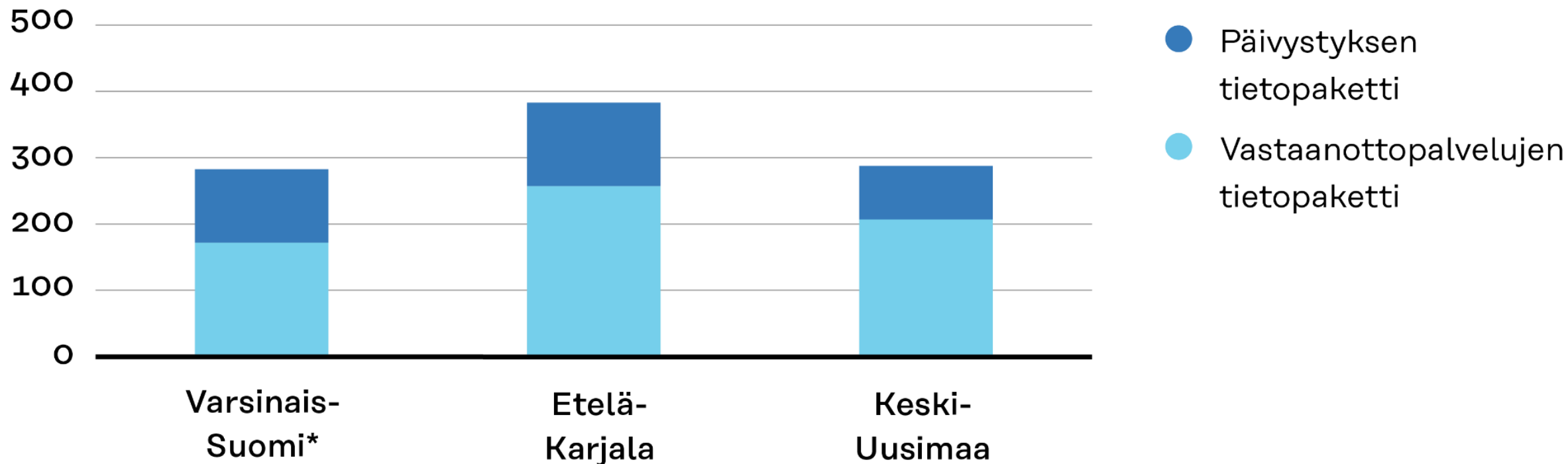
Päivystyksen tietopaketti

€/asukas

*Turku, Naantali,
Raisio ja Rusko

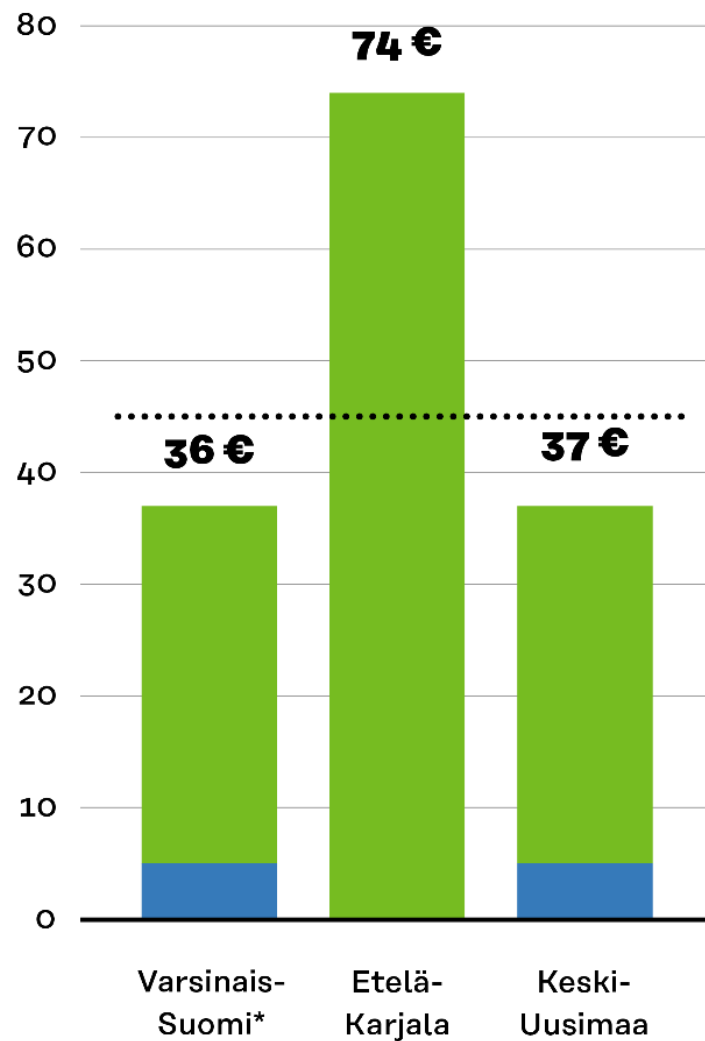
Vastaanottopalvelujen ja päivystyksen tietopaketti tarkasteltuna yhdessä (€/asukas, vuonna 2016)

*Turku, Naantali, Raisio ja Rusko

Ensihoidon tietopaketti

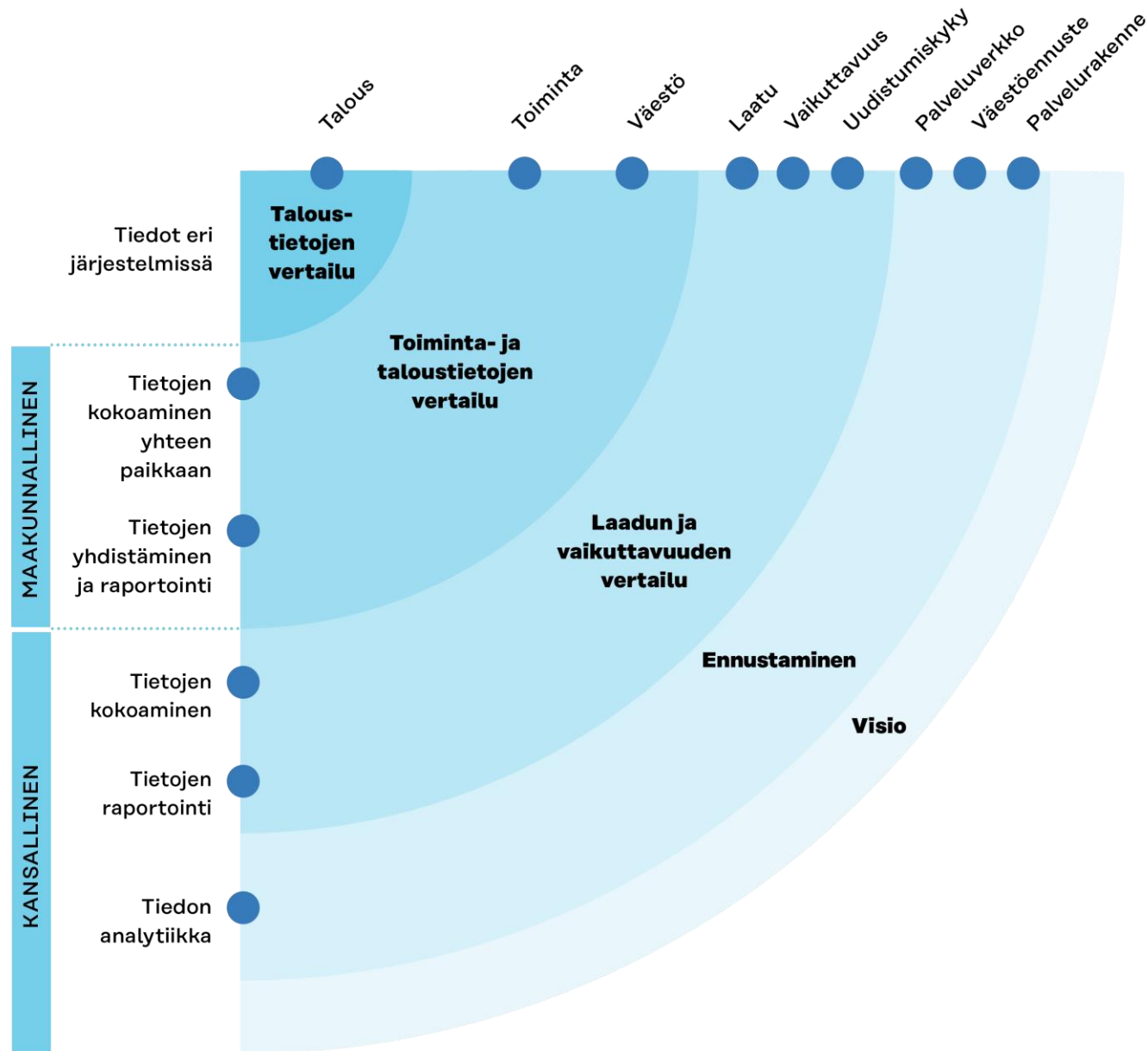
€/asukas

*Turku, Naantali,
Raisio ja Rusko

- Keskiarvo
- Ensihoitopalvelun operatiivinen toiminta
- Muita viranomaisia tukevat palvelut
- Kriisitilannevalmius
- Sairausvakuutuslain mukaisesti korvatut ensihoidon kustannukset

Yhteneväinen kansallinen toiminta- ja taloustietojen keruu mahdollistaa monipuolisen tiedon analysoinnin ja hyötykäytön

Sote-tietopaketit eivät ole:

- Karsinoita, johon asiakas määrätään
- Kokonaisuuksia, joiden välillä asiakkaan pitää valita
- Määräys palvelujen tuotannon organisoimisesta
- Jäykkä palvelukatalogi

Sote-tietopaketit ovat:

- Työkalu sote-palveluiden talous- ja toimintatiedon raportointiin ja vertailuun **hallintomalli – ja palvelutuottajariippumattomasti**
- Työkalu erityisesti **järjestäjän** näkökulmasta maakunnan palvelujen ohjaukseen (ml valinnanvapaus)
- **Kansallisen ohjauksen** (STM, VM, kansallinen ohjausyksikkö) työkalu maakuntien kanssa tehtävään yhteistyöhön.
- Tukee palvelujen **integraatiota**
- **koko sotea tarkasteleva** (järjestäjän taseeseen tarkistus)

Sote-tietopakettien julkaistut dokumentit

Tiekartta

<https://media.sitra.fi/2017/09/12222052/2017-09-12-Sitran-Selvityksia-Sote-web-final.pdf>

Päivitetty sote-tietopakettien käsikirja 2.1

<https://www.sitra.fi/julkaisut/sote-tietopakettien-kasikirja/>

Lääke- ja matkahuolto

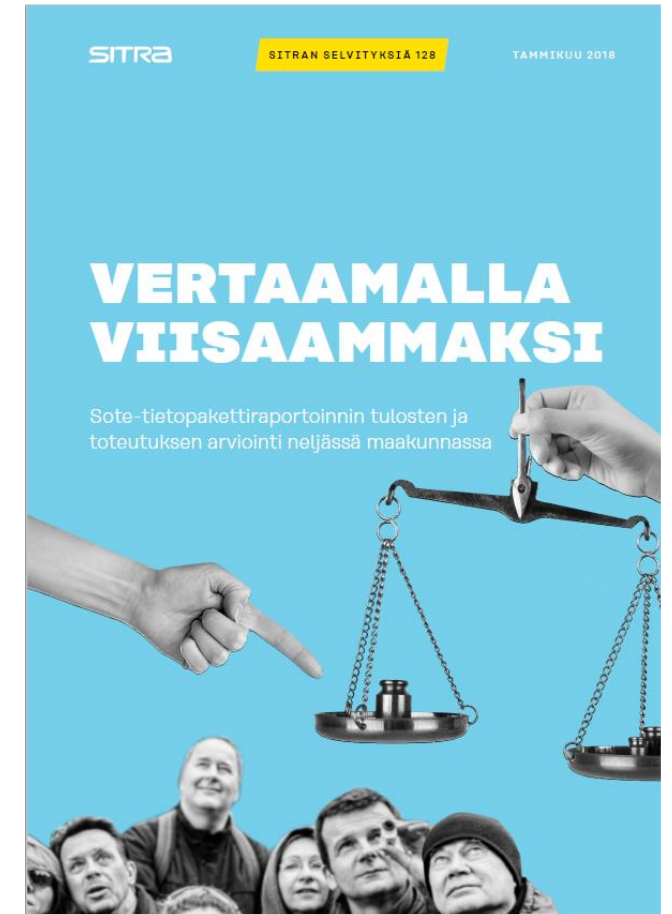
<https://www.sitra.fi/julkaisut/lapivalaisussa-sosiaali-ja-terveydenhuollon-laake-ja-matkakustannukset/>

Ehdotus sote-tietopakettien laatu-, vaikuttavuus ja uudistumiskyky mittareista

<https://www.sitra.fi/julkaisut/ehdotus-sote-tietopakettien-laatu-vaikuttavuus-ja-uudistumiskyky-mittareista/>

Vertaamalla viisaammaksi - Sote-tietopakettilraportoinnin tulosten ja toteutuksen arviointi neljässä maakunnassa

<https://www.sitra.fi/julkaisut/vertaamalla-viisaammaksi/>

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

